

LXXX Kongres FIDE Halkidiki, Grecja, 11-18 X 2009

Kraków miejscem Kongresu FIDE i Indywidualnych MŚ Szkół w 2011 roku mm. Andrzej Filipowicz

Jubileuszowy 80 Kongres FIDE odbył się w Grecji z okazji 85 rocznicy utworzenia FIDE (20 VII 1924). Dwa piękne jubileusze skłoniły organizatorów do zaproszenia, jako honorowego gościa Kongresu, słynnego szachisty Svetozara Gligoricia starszego od FIDE o półtora roku (urodz. 2 II 1923).

Dzięki temu miałem przyjemność zamienienia z nim kilku zdań, po raz pierwszy od 45 lat. Tak się bowiem złożyło, że w drugim dniu olimpiady w Tel-Awivie w 1964 roku siedziałem z nim na śniadaniu i obiedzie przy jednym stole. Nadmieniałem mu wtedy, że jego wspaniała kariera zaczęła się w 1947 roku w Warszawie, kiedy to wygrał pierwszy powojenny turniej międzynarodowy, tzw. "Słowiański", wyprzedzając Smysłowa i Bolesławskiego, co wówczas było wielką sensacją.

Talent Gligoricia objawił się w 1938 roku, kiedy to jako 15 letni młodzieniec, wygrał mistrzostwo belgradzkiego klubu. Ale lata wojny, które spędził w partyzantce opóźniły jego szachowy rozwój. Niemniej jednak już w 1951 roku zdobywa tytuł arcymistrza i poświęca się szachom. W latach 50-ych i 60-ych Gligorić wygrał pięć turniejów strefowych, grał w 8 międzystrefowych i trzykrotnie awansował do turniejów pretendentów. Najwyższe miejsce - szóste.

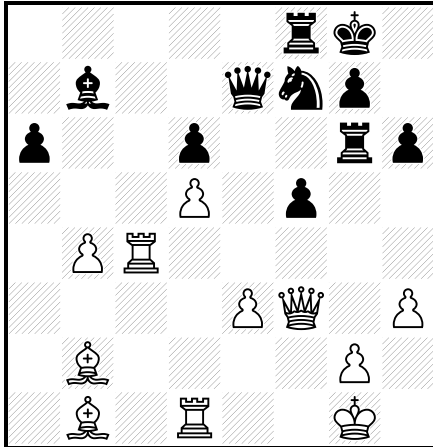
Obok arcymistrza Laszlo Szabo był drugim zawodnikiem spoza ZSRR, który walczył jak równy z równymi z czołówką światową złożoną z radzieckich szachistów. W latach 1950-1982 Gligorić piętnastokrotnie reprezentował Jugosławię na Olimpiadach, zdobywając wraz z drużyną 12 medali (1 złoty, 6 srebrnych i 5 brązowych). W 1958 roku zdobył złoty medal za wynik 80% na pierwszej szachownicy. Dwunastokrotnie wygrywał lub dzielił pierwsze miejsce w mistrzostwach Jugosławii.

Wcześniej i później nie raz stykałem się z Gligoricciem, asystując przy jego wspaniałych partiach, m.in. innymi w Lipsku, kiedy to pokonał niemniej słynnego Bobby Fischera, gwiazdę amerykańskich szachów.

Obrona Nimzowitscha E51

S. Gligorić - R. Fischer, Olimpiada, Lipsk 1960,

1.d4 Sf6 2.c4 e6 3.Sc3 Gb4 4.e3 0-0 5.Gd3 d5 6.Sf3 Sc6 7.0-0 dxc4 8.Gxc4 Gd6 9.Sb5 Ge7 10.h3 a6 11.Sc3 b5 12.Gd3 Gb7 13.He2 Gd6 14.Wd1 He7 15.Gb1 e5 16.d5 Sd8 17.Sg5 h6 18.Sge4 Sxe4 19.Sxe4 f5 20.Sxd6 cxd6 21.a4 bxa4 22.Wxa4 Wf6 23.Wc4 e4 24.b4 Sf7 25.Gb2 Wg6 26.f4 exf3 27.Hxf3 Wf8

28.Gxf5! Sg5 29.Hh5 Wxf5 30.Hxg6 Sxh3+ 31.Kh2 Wg5 32.We4 Hf8 33.He8 1-0

Gligorić był również znanym i cenionym dziennikarzem, działaczem i sędzią szachowym. Sędziował słynny pięciomiesięczny mecz Kasparow - Karpow w Moskwie 1984-1985, przerwany przez Florencio Campomanesa i uznany za mecz bez wyniku!

Zdaniem Gligoricia dzisiaj znacznie trudniej gra się w szachy, niż kiedyś. Obecnie szachiści są znacznie lepiej przygotowani do gry i kreatywne aspekty gry jakby zeszły na dalszy plan. Znaczącą rolę w przygotowaniach odgrywają komputery, które narzucają konieczność oglądania tysięcy partii i analizowania najważniejszych wariantów. Trzeba też na każdy turniej przywozić nowe warianty, a dawniej była większa możliwość tworzenia przy szachownicy, chociaż i wtedy znalezienie nowej kontynuacji napawało go dumą.

Na Kongres przybyłem wspólnie z prezesem PZSzach Tomaszem Sielickim, który niestety z ważnych przyczyn musiał wyjechać trzeciego dnia Kongresu i mógł uczestniczyć tylko w otwartych posiedzeniach kilku Komisji, które poprzedzały tygodniowe obrady Kongresu. Zresztą na Kongresach w latach nieparzystych prawo głosowania przy podejmowaniu ostatecznych decyzji mają wyłącznie Rady Wykonawczej FIDE, tj. członkowie Rady Prezydenckiej FIDE i prezydenci stref FIDE.

Na Komisjach dyskutowano wnioski i propozycje nadesłane przez ponad 40 krajów. Sesje odbywały się codziennie w godzinach 9.00-13.00 oraz 15.00-19.00. Podjęte uchwały i ustalenia:

- stwierdzono, że reguła "zero tolerancji" (brak możliwości nawet sekundowego spóźnienia na rozpoczęcie rozgrywek) wprowadzona od 1 lipca 2009 roku zdała egzamin i będzie kontynuowana we wszystkich oficjalnych rozgrywkach FIDE oraz w mistrzostwach kontynentów we wszystkich grupach wiekowych,

- przyznano tytuły międzynarodowe zawodnikom i sędziom, w tym tytuł arcymistrza Wojciechowi Morandzie i tytuł arbitra FIDE Marii Michalskiej,

- dokonano rewizji przepisów rankingowych i nadawania tytułów FIDE wprowadzonych 1 lipca 2009 roku i dokonano kilku drobnych korekt. Zajęto się współczynnikiem K mającym istotne znaczenie przy ocenie aktualnych rezultatów z uwzględnieniem dotychczasowych osiągnięć 110 tysięcy zawodników, ocenianych co dwa miesiące w światowym rankingu FIDE, ale ostateczną decyzję w sprawie wielkości współczynnika K podejmie Kongres w 2010 roku, po dodatkowych analizach matematyków i statystyków.

Wyraziłem zdziwienie, że poddajemy takim badaniom współczynnik, przyjęty arbitralnie przez prof. Arpada Elo, z którym miałem zaszczyt pracować w latach 1978-1986. Zdaniem twórcy światowego rankingu, K powinien być w granicach 10 do 30, bowiem ma na celu stabilizację systemu rankingowego.

Dla wchodzących na listę powinien wynosić 25-30, aby dać możliwość szybkiej progresji (lub spadku) młodym zawodnikom o nieustabilizowanym poziomie gry. Gdy rezultaty stają się bardziej stabilne (po przekroczeniu rankingu 2400) wielkość współczynnika K wynosi 10.

Próba dwukrotnego zwiększania współczynnika K (do 20) dla zawodników o sprecyzowanym poziomie gry jest związana bardziej z polityką FIDE, niż z matematyką. Dwukrotny wzrost współczynnika powoduje znacznie szybsze zmiany rankingu i ostatecznie rezultaty stają się wtedy znacznie ważniejsze od poprzednich osiągnięć. Naturalnie wpływa to natychmiast na układ czołówki światowej i naturalnie spotkało się z ich protestem. Nawiasem mówiąc prof. Elo arbitralnie przyjął także wielkość 200 punktów, jako przedział poszczególnych kategorii (klas), co zostało potem wykorzystane w systemie nadawania tytułów FIDE.

Na Komisji Technicznej, którą prowadziłem, dokonano podsumowania całokształtu zmian przepisów oraz zapoznano się z nowymi rozwiązaniami

technicznymi, przede wszystkim z bezkablową (wireless) internetową transmisją partii (niewielkie pudełko przy każdej szachownicy), przygotowaną przez DGT, ale jeszcze nadal dość kosztowną - dla 10 szachownic koszt około 2.500 Euro.

W wyniku testów nie dano akceptacji FIDE dla nowych zegarów elektronicznych, natomiast ubiegłoroczny wniosek federacji Filipin, aby tylko obywatele kraju mogli reprezentować jego barwy w drużynowych rozgrywkach znalazł uznanie tylko na kontynencie azjatyckim.

Inne decyzje:

- w sprawie sprzętu szachowego sprecyzowano wymiary stolików do gry: wysokość 74 cm, szerokość 80-83 cm i długość 100-120 cm oraz pól szachownicy: 5 do 5,5 cm. Blankiet do zapisu na ważnych turniejach powinien mieć format A4 i 80 posunięć na pierwszej stronie.

- zaakcentowano możliwość oceny rankingowej turniejów granych poprzez Internet (wymagane warunki gry) itp.,

- uznano, że kapitanowie drużyn mają nadal prawo podejmowania decyzji odnośnie propozycji czy akceptacji remisu, ale rozmowy muszą być w obecności sędziego w zrozumiałym języku, który będzie miał do dyspozycji czerwoną kartkę,

- FIDE nie zaleca już stosowania systemu progresji przy tie-breakach, gdyż stwierdzono na tle wielu turniejów, że jest to system niesprawiedliwy,

- ustalono wstępną listę sędziów w kategoriach A i B (są cztery kategorie A, B, C i D). Jako jedyny polski sędzia zostałem zaliczony do najwyższej kategorii "A" sędziów mających prawo sędziowania w charakterze arbitra głównego wszystkich rozgrywek o mistrzostwo świata,

- zmieni się system kojarzenia par na olimpiadach (pozostaje 11 rund systemem szwajcarskim - zaproponowałem powrót do 13 rund po olimpiadzie w 2010 roku, co znalazło poparcie, ale na przeszkodzie może stanąć wzrost kosztów organizatorów) i pozostają punkty meczowe, następnie małe punkty i numer na liście rankingowej drużyn. W tie-breaku decydują punkty meczowe, potem małe, dalej Buchholz z pominięciem najgorszego wyniku i drużynowy Berger. Drużyny w składzie mniejszym od 4 osób nie będą dopuszczane do olimpiady, natomiast obecność 3 zawodników wystarcza, aby mecz w danej rundzie rozpoczął się.

Dwudniowe obrady plenarne Kongresu rozpoczęły się od tradycyjnego wystąpienia prezydenta FIDE Kirsana Iljumżinowa, który obok złożenia sprawozdania z działalności FIDE, stwierdził, że przed Federacją stoją dwa poważne zadania - wejście do programu Igrzysk Olimpijskich oraz wprowadzenie szachów jako przedmiotu do szkół.

Są zaawansowane rozmowy z MKOl, a już kilka krajów wprowadziło szachy do zajęć szkolnych. Naturalnie realizacja tych celów pociągnie za sobą znaczne koszty, także ze strony FIDE.

Prezydent FIDE odwiedził ostatnio 14 krajów, w tym Polskę i rozmawiał o szachach z szefami rządów i prezydentami miast. Ocenia te rozmowy niezwykle pozytywnie.

Jako ciekawostkę dodał, że dopiero teraz, po 85 latach, oficjalnie zarejestrowano FIDE w Szwajcarii, jako sportową organizację.

Prezydent FIDE Kirsan Iljumżinow, szósty w historii prezydent FIDE, w chwili wyboru w 1995 roku był nowym człowiekiem w FIDE. W tej sytuacji praktycznie rządzili inni, teraz w jakimś sensie też decydują działacze bardziej doświadczeni.

W szachach, na arenie międzynarodowej wyrabianie nazwiska trwa 10-15 lat i wtedy funkcja jakby traci na znaczeniu, szczególnie teraz, gdy codziennie następuje wymiana informacji drogą internetową. Iljumżinow zyskał uznanie w świecie szachów nieco wcześniej, po kilku latach, ale tylko dlatego, że zainwestował w szachy ponad 30 milionów dolarów. Praktycznie jest jedynym liczącym się sponsorem FIDE, mimo że przez FIDE i światowe szachy w charakterze działaczy przewinęło się kilku znacznie bogatszych ludzi.

Polskie szachy odniosły na Kongresie znaczący sukces. Polska otrzymała organizację Kongresu FIDE w październiku 2011 roku w Krakowie oraz indywidualnych mistrzostw świata szkół na przełomie kwietnia i maja 2011 roku też w Krakowie.

Działacze FIDE podkreślili, że jest to dowód uznania dla Krakowa za znakomitą organizację Rady Prezydenckiej FIDE w Krakowie w dniach 15-18 czerwca 2009 r. w której uczestniczyli wszyscy najważniejsi działacze FIDE z 20 krajów z prezydentem FIDE Kirsanem Iljumżinowem na czele. Polski Sport reprezentowała w Krakowie trzyosobowa delegacja Polskiego Komitetu Olimpijskiego z prezesem Piotrem Nurowskim na czele.

Będzie to drugi Kongres FIDE w Polsce, poprzedni był organizowany w Warszawie w 1935 roku razem z VI Olimpiadą szachową i MŚ kobiet. Teraz

po 76 latach będziemy ponownie gościli delegatów 168 krajów zrzeszonych w FIDE.

Jako prezydent strefy Wschodnio-Europejskiej FIDE (strefa 1.4) i przewodniczący Komisji Technicznej FIDE złożyłem raport z rocznej działalności Komisji. Odparłem zarzuty, że komisja przejęła zbyt wiele spraw, zajmując się także oceną i podsumowaniem dorobku pozostałych Komisji FIDE. Podkreśliłem, że dzięki takiej analizie unika się podejmowania, w trakcie obrad różnych Komisji, sprzecznych decyzji w tych samych kwestiach.

Zaprosiłem też Prezydenta FIDE Kirsana Iljumżinowa oraz wiceprezydenta Ali Nihata Yazici na mistrzostwa świata do 20 lat, które odbędą się w Chotowej, Gmina Czarna (Podkarpacie) w dniach 2-17 sierpnia 2010 roku. Oczekuje się przyjazdu zawodników z ponad 60 krajów ze wszystkich kontynentów.

Inne decyzje Rady Wykonawczej FIDE:

- postanowiono utworzyć Komisję Kompozycji Szachowej FIDE (obok PCCC), ale jej ostateczna forma zostanie ustalona za rok, na Kongresie 2010,

- ustalono, że mecz o mistrzostwo świata pomiędzy Anandem (Indie) i Topalowem (Bułgaria) odbędzie się w kwietniu 2011 roku w Sofii, a rząd Bułgarii zagwarantował kwotę 3 miliony Euro na koszty meczu, a w tym 2 miliony na fundusz nagród dla obu zawodników. Zawodnicy rozegrają 12 partii, a w przypadku remisu tie-break będzie składał się z czterech partii w szachach szybkich.

- następna olimpiada (i Kongres FIDE), w której weźmie udział ponad 140 drużyn męskich i ponad 110 kobiecych odbędzie się na Syberii w Chanty Mansyjsku we wrześniu 2010 roku na dystansie 11 rund. Organizatorzy przygotowują czartery dla ekip europejskich z Pragi i Mediolanu.

- kolejna olimpiada odbędzie się w Stambule w 2012 roku,

- opracowano kalendarz FIDE i dla cyklu MŚ wyznaczone stałe terminy. Kalendarz na lata 2010-2011 znajduje się już w witrynie internetowej FIDE (www.FIDE.com).